

ŠMP 2012/13

Minimální preventivní program

Zpracovala: Mgr. Radka Dluhošová	Zpracováno:	26. 9. 2012	Platí pro:	Základní škola
	Platnost od:	1.9.2012	Spisový znak:	
	Počet stran:	19	Počet příloh:	

1. Úvod, Program proti šikanování	3
2. Metodické pokyny a doporučená literatura, videotéka	7
3. Aktivity pro žáky – specifická a nspecifická prevence	7
3.1. Metody a formy práce	8
3.2. Začlenění preventivních opatření do výuky	9
3.3. Usměrnění žáků v oblasti trávení volného času	15
4. Spolupráce s pedagogickým sborem.....	15
5. Spolupráce s rodiči.....	16
5.1. V rámci třídních schůzek	17
5.2. V rámci konzultačních hodin	17
5.3. Při individuálních pohovorech.....	17
5.4. Spolupráce se SRPŠ, Školskou radou, poradenská zařízení	18
6. Spolupráce s jinými subjekty	18
7. Poradenská zařízení pro děti a rodiče	19

1. Úvod, Program proti šikanování

Minimální preventivní program vychází z dlouhodobé Školní preventivní strategie a podléhá kontrole České školní inspekce. Je zaměřený zejména na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. V rámci Minimálního preventivního programu je kladen důraz na proměnu školy, komunikaci, kooperaci a zdravý životní styl. Ve svém důsledku má vést k pozitivní změně klimatu školy s minimem kázeňských problémů žáků ve škole i mimo školu.

Cílem působení v oblasti prevence rizikových projevů chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům
- schopné dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí při vědomí všech alternativ
- přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi
- schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc pro řešení problémů
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek
- otevřené a pozitivně nastavené k sociálním vztahům
- aktivně přijímat zdravý životní styl (životospráva, sportovní a kulturní aktivity).

Aktivity školy budou cílevědomě směřovány k efektivní primární prevenci (kontinuální a komplexní programy, interaktivní programy, především programy pomáhající čelit žákům sociálnímu tlaku, zaměřené na zkvalitnění komunikace, nenásilné zvládnutí konfliktů, odmítání návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí, zvládnutí úzkosti a stresu apod.) a eliminaci aktivit z oblasti neúčinné primární prevence - zastrašování, citové apely, pouhé předávání informací, samostatně realizované jednorázové akce, potlačování diskuse, hromadné aktivity nebo promítání filmu by měly být pouze doplňkem, na který by měl vždy navazovat rozhovor v malých skupinkách.

Nedílnou součástí Minimálního preventivního programu je

Program proti šikanování,

jehož cílem je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Důležité je zaměřit se na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídách, a to bez ohledu na to, zda tam k projevům šikany již došlo či ne.

Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí druhé osobě, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševním a tělesném zdraví.

Projevy šikanování

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany patří:

- Verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií).
- Fyzická šikana, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti).
- Smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

Za určitých okolností může šikanování přerůst až do forem skupinové trestné činnosti a v některých opravdu závažných případech může nabýt i rysy organizovaného zločinu.

Škola v prevenci šikanování

Základem prevence šikanování a násilí na školách je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky (a mezi žáky a učiteli). Škola při efektivní realizaci prevence šikanování usiluje o vytváření bezpečného prostředí a za tím účelem:

- podporuje solidaritu a toleranci,
- podporuje vědomí sounáležitosti
- posiluje a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- uplatňuje spolupráci mezi dětmi a rozvíjí jejich vzájemný respekt
- rozvíjí jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

Všichni pedagogičtí pracovníci využívají možností osobní, společenské a morální výchovy v prevenci šikanování a prohlubovat si své znalosti a dovednosti v tomto oboru.

Školní metodik prevence zodpovídá za informovanost všech pedagogických pracovníků školy o dané problematice. Aktivně se podílí na řešení případů šikanování a napomáhá svým kolegům zvládnout základní postup a strategii při řešení konkrétních situací. Seznámí pedagogické pracovníky s informací MŠMT ČR č.j. 14 144/98-22 “Spolupráce škol a předškolních zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané”. Vede pečlivou evidenci všech případů agresivního chování a šikanování mezi spolužáky. Doplnuje literaturu z oblasti problematiky agresivního chování a šikanování, organizuje semináře s odborníky zabývajícími se danou problematikou, začleňuje témata šikany do dalšího vzdělávání učitelů. Informuje pedagogy, žáky i rodiče o tom, co dělat v případě, když se dozvědí o šikanování (kontakty a telefonní čísla na instituce, které se problematikou šikanování zabývají, jsou v Minimálním preventivním programu v bodě č. 7). Spolupracuje s odbornými službami resortu školství (pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče a s dalšími odbornými pracovišti poradenských a preventivních služeb v regionu, poskytujícími odbornou konzultaci a psychologickou péči, s metodiky preventivních aktivit a s dalšími odborníky v regionu).

Do prevence šikanování jsou aktivně zapojeni také nepedagogičtí pracovníci školy.

Postupy řešení šikanování

Odhalení šikany bývá obtížné. Velkou roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach oběti, ale i pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů a postižených. Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování.

V případě, že k šikanování ve školním prostředí dojde, má škola vypracován krizový plán, který eliminuje či minimalizuje škody. Následují dva typy scénářů:

2. Situace, které škola zvládne řešit vlastními silami. Zde patří postupy pro počáteční stádia šikanování a rámcový třídní program pro řešení zárodečného stádia šikanování.

3.

Metody vyšetřování:

- a) rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi (TU, ŠMP)
 - b) nalezení vhodných svědků (TU)
 - c) individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů) (TU, ŠMP)
 - d) zajištění ochrany obětem (TU, vyučující)
 - e) rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi (TU, ŠMP, vedení školy).
4. Situace, kdy škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi (viz 6. Spolupráce s jinými subjekty) a policií. Sem patří řešení případů pokročilé a nestandardní šikany, např. výbuchy skupinového násilí vůči oběti.

Metody vyšetřování:

- a) překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti – spolupráce s dalšími institucemi a orgány – PPP, SVP, OSPOD, PČR (ŠMP, ŘŠ)
- b) domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování (TU, ŠMP, ŘŠ)
- c) zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi (TU, vyučující)
- d) pokračující pomoc a podpora oběti (TU, vyučující, ŠMP)
- e) nahlášení policii (ŠMP)
- f) vlastní vyšetřování (příslušná instituce).

V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat jí péči PPP, SVP, SPC, klinickým psychologem, psychoterapeutem nebo psychiatrem. (ŠMP)

Výchovná opatření

Pokračovat bude dále práce s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí). V případě potřeby mu bude zprostředkována (se souhlasem zákonného zástupce) péče PPP, SVP, klinického psychologa, psychoterapeuta, psychiatra. (ŠMP)

Pro potrestání agresorů lze užít i výchovná opatření školy – dle Školního řádu. (TU, ŘŠ)

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina). (TU, ŠMP)

V mimořádných případech lze užít další opatření:

- ředitel školy doporučí rodičům agresora dobrovolné umístění dítěte do SVP, případně dobrovolný pobyt v diagnostickém ústavu
- ředitel školy podá návrh na OSPOD k zahájení práce s rodinou.

Spolupráce školy s rodiči žáků

Při podezření na šikanování žáka je nezbytná spolupráce vedení školy, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora.

Rodiče by si měli všimnout možných příznaků šikany. Pokud se rodiče setkají s příznaky šikany měli by se poradit s třídním učitelem, školním metodikem prevence, ředitelem školy, popř. psychologem, etopedem nebo jiným specialistou. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací.

Je samozřejmostí, že škola vítá a řeší signály rodičů o tom, že se něco děje s dítětem nebo v třídním kolektivu

Spolupráce školy se specializovanými a ostatními institucemi

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány. Zejména:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,
- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou).

Při podezření, že šikany naplnilo skutkovou podstatu přestupku nebo trestného činu, je ředitel školy povinen oznámit tuto skutečnost Policii ČR.

Školy jsou povinny bez zbytečného odkladu oznámit orgánu sociálně-právní ochrany skutečnosti, které ohrožují žáka, nebo že žák spáchal trestný čin, popř. opakovaně páchá přestupky.

Stadia šikany, jakož i rady pro rodiče, znaky, příznaky a příklady šikany, doporučená literatura a informační letáky jsou k nahlédnutí na webových stránkách školy v sekci Školní metodik prevence. V tištěné podobě jsou u školního metodika prevence.

Kyberšikana souvisí se šikanou, jedná se o šikany jiné osoby s využitím internetu, mobilního telefonu či jiných informačních technologií. Typické pro kyberšikany je ubližování, ztrapňování, obtěžování, ohrožování, zastrašování apod. Specifické znaky, kterými se kyberšikana vymezuje oproti tradiční šikaně:

- útočníci jsou anonymní (možnost přezdívky, neznámá e-mailová adresa, telefonní číslo)
- mění se profil útočníka a profil oběti (původcem každý, kdo má potřebné znalosti informačních a komunikačních technologií)
- mění se místo a čas útoků (kdykoliv po připojení na internet)
- ve virtuálním prostředí se lidé chovají jinak než ve skutečném světě (lze udat jiný věk, pohlaví...)
- při šíření kyberšikany pomáhá útočníkovi publikum (publikace nahrávky na internetu)
- dopady kyberšikany na oběť není snadné rozpoznat (strach, stud oběti)
- kyberšikana může být způsobena i neúmyslně.

2. Metodické pokyny a doporučená literatura, videotéka

MŠMT, Čj.: 24-246/2008-6 MP ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení
MŠMT ČR, Čj.: 20 006/2007-51 MP ministra školství, mládeže a tělovýchovy k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních
MŠMT ČR, Čj.: 14 423/99-22 MP MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance
MŠMT ČR, Čj.: 25 884/2003-24 Spolupráce předškolních zařízení, škol a předškolních zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané
MŠMT ČR, Čj.: 10 194/2002-14 MP k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních Čj. 21291/2010-28 od září 2011
Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č. j. 11 691/2004-24
Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon (poslední změna 265/2001 k 1. 1. 2002 – Zákon č. 412/2002 Sb.) a Zákon 37/1989 Sb. o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi – vyňaté paragrafy
(od 1. 1. 2010) Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., a navazující předpisy.
Seznam odborných pracovišť k řešení SPJ – Ostrava
Lektorský sbor primární prevence drogových závislostí a kriminality dětí a mládeže
Seznamy sociálních pracovníků a kurátorů, ÚMOB Ostrava – Jih
Skrytý svět šikanování ve školách, Bolest šikanování – M. Kolář
Hry zaměřené na zvýšení koncentrace a uvolnění – R. Portrmanová, E. Schneiderová
Hry pro život (sociálně psychologické hry pro děti a mládež) – S. Hermochová
Hry pro zlepšení motivace a sebepojetí žáků – J. Canfield, H. C. Wells
Předlohy pro hodnocení osobnosti žáků – St. Langer
Alkohol, drogy a vaše děti – K. Nešpor, L. Csémy
Výchova k toleranci a proti rasismu – T. Šišková
Holocaust českých Romů – C. Nečas
Mezi stěnami – DVD
Řekni drogám ne – DVD
Seznam se bezpečně – DVD.

3. Aktivity pro žáky – specifická a nespecifická prevence

V poslední době nebyl v naší škole řešen problém s držení nebo užitím omamných a psychotropních látek v prostorách školy, což ovšem neznamená, že by se žáci naší školy s touto problematikou nesetkali mimo školu.

V současné době je kladen důraz na následující rizikové faktory – špatné vztahy ve třídě, vandalismus, užívání tabákových výrobků a především rizika a nebezpečí internetu.

V oblasti rizik internetu úzce spolupracujeme s občanským sdružením Nebud' obět', za velmi efektivní považujeme rovněž spolupráci s Městskou policií v Ostravě – Hrabůvce.

3.1. Metody a formy práce

- na 1. třídnické hodině dají třídní učitelé dětem ve známost obě funkce – výchovný poradce, školní metodik prevence s vysvětlením, k čemu jim mohou tyto funkce být prakticky, seznámí žáky s umístěním nástěnky školního metodika prevence, jméno a konzultační hodiny byly žákům zapsány
- rozpis konzultačních hodin školního metodika prevence je umístěn na webových stránkách školy
- v průběhu roku budou uspořádány 4 projektové dny
- pořádáme také akce podporující vzájemnou interakci školáků a předškoláků
- pro děti naší MŠ si starší žáci připravují program
- Tradičně probíhá besídka dětí školní družiny: Vánoce, Den matek
- Jsme zapojeni do Evropského týdne mobility a Evropského dne mobility-prevence předcházení úrazům, v tomto případě využíváme Dětské dopravní hřiště
- pro žáky všech ročníků ve škole preventivní interaktivní cvičení (hry) pořádané oddílem prevence a dohledu při Městské policii Ostrava
- účast v projektu Normální je nekouřit (1. – 3. roč.)
- JUDr. Žiwiola-trestní odpovědnost, rodinné právo – pro žáky 9. roč.
- -Beseda s gamblérem pro 8. – 9. roč.
- Adoptovaná klokanice Albertka v ZOO Ostrava, soutěže
- Lesní škola, Den Země
- literární soutěže s danou problematikou – Svět očima dětí, výtvarné, sportovní soutěže
- návštěva filmových a divadelních představení, koncertů, besed s protidrogovou problematikou
- během školního roku i letních prázdnin realizace projektu „Veřejné sportovní hřiště“ za podpory MMO a odboru prevence kriminality mládeže ÚMOB Ostrava-Jih
- další akce jsou do MPP zařazovány průběžně během školního roku podle nabídky
- vedení spisové agendy
- individuální práce, konzultace, výchovné komise
- zvyšování příznivého klimatu v třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, ozdravných pobytů, lyžařského a snowboardového výcvikového kurzu
- vybavení školy odbornými osvětovými metodickými materiály, sledovat časopis Prevence, Závislosti a my, seznamovat s podněty spolupracovníky
- schránka důvěry pro žáky
- nástěnka ŠMP ve vestibulu školy, webové stránky školy
- řízená diskuse s žáky, pozorování, dotazníky
- prezentování výsledků preventivní práce školy

V rámci předcházení vzniku, rozvoji a přetrvávání rizikového chování včetně zneužívání a distribuce návykových látek

- zhoršení chování a učení
- neplnění zadaných úkolů a povinností
- únava a apatie

- projevy agresivity, vandalství, šikany, brutality
- členství v partách a sektách
- krádeže a podvody
- útěky z domova
- kouření, alkohol

bude naše aktivita spočívat ve spolupráci s rodiči, odborem sociálně-právní ochrany dětí, poradenskými zařízeními, krizovým centrem, lékaři, Centrem primární prevence Renarkon a Policií ČR.

3.2. Začlenění preventivních opatření do výuky

Začlenění prevence rizikových projevů chování u žáků je průkazné v učebních osnovách jednotlivých předmětů našeho Školního vzdělávacího programu a také v tematických plánech. Každý pedagogický pracovník dbá, aby prevence byla prováděna komplexně, tj. ve všech oblastech, kterých se dotýká. Vyučující občanské a rodinné výchovy mají vypracován plán výuky se začleněním rizikových projevů chování u žáků tak, aby se daná témata nevyučovala ve stejném období v jednou i druhém předmětu.

Optimální se jeví využití podnětů otevřené výuky, projektové výuky, integrovaného vyučování za aktivní účasti žáků a svobodné tvůrčí práce dětí = učit prožitkem (využití kritického myšlení, samostatné učební práce žáků, svobodné tvůrčí práce dětí). Rozvíjet schopnost diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty prostřednictvím komunitního kruhu.

Program „Normální je nekouřit“ je zaměřený šířeji na komplexní podporu zdravého životního stylu a prevenci kouření u dětí mladšího školního věku (7-11 let). Průvodcem celého programu je veverka Věrka, která si s dětmi povídá o zdraví, o nemoci, o aktivním pohybu ve volném čase, o zdravé výživě, lesních zvířátkách a v pohádce na videu se dozvídají o cigaretě Retce. Zábavnou formou se tak seznamují s tím, že kouření není normální součástí našeho životního stylu. Dozvídají se o tom, co je zdravé, o orientaci v rizicích, se kterými se mohou setkat a účinné prevenci tak, aby byly připraveny uchovat si své zdraví i v dospělém věku. Tento program bude realizován v naší škole ve výuce žáků 1. – 3. tříd.

Na druhém stupni využíváme simulačních her (jak bych se „já“ choval ve fiktivních situacích), relaxačních technik, brainstorming, diskuse, projekty, hraní rolí, rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“, empatie, kreslení, nácviky verbální a nonverbální komunikace a dalších metod.

Věnujeme pozornost spolupráci ve skupinách, podporujeme naslouchání, zapojení všech členů skupiny, je potřeba reflektovat s žáky skupinovou práci a podporovat tak rozvoj kompetencí k řešení konfliktu (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu).

Začlenění rizikových projevů chování u dětí do učebních osnov jednotlivých předmětů

1. stupeň

1. třída:

český jazyk
prvouka

vandalismus, domácí násilí, šikana – vychází z učiva
šikana, rasismus, xenofobie, domácí násilí – učivo Lidé kolem nás
vandalismus – učivo Život v přírodě
týrání, zneužívání dětí – učivo Člověk a zdraví

pracovní činnosti	vandalismus – učivo o přírodninách
<u>2. třída:</u>	
český jazyk	vandalismus, rasová nesnášenlivost týrání a zneužívání dětí, Linka důvěry – mezilidské vztahy
prvouka	týrání a zneužívání dětí – učivo Poznávání lidí domácí násilí – učivo Lidské vztahy boj proti kouření, šikana, boj proti drogám
tělesná výchova	boj proti kouření
<u>3. třída:</u>	
český jazyk	šikana – mezilidské vztahy záškoláctví, kriminalita dětí – učivo slohu – Vypravování vandalismus-ničení památek – učivo čtení – Cestování
anglický jazyk	rasismus, xenofobie – učivo Moje třída, Domov, Škola, Moje rodina domácí násilí, týrání a zneužívání dětí – učivo Domov a škola
matematika	patologické hráčství-gambling (herní automaty) – učivo Číslo a početní operace
prvouka	vandalismus – učivo Místo, kde žijeme rasismus – učivo Lidé kolem nás domácí násilí – učivo Rodina, soužití lidí zneužívání rostlin-tabák, marihuana (kouření, drogové závislosti) – učivo Rostliny poruchy příjmu potravy, ohrožování mravní výchovy dětí – učivo Člověk a jeho zdraví (osobní bezpečí)
tělesná výchova	zneužívání návykových látek-doping – učivo Základy hygieny
pracovní činnosti	domácí násilí – učivo Pracovní pomůcky
<u>4. třída:</u>	
český jazyk	domácí násilí – čtení – učivo Povídky ze života dětí šikana – čtení – učivo Povídky a seriály pro děti záškoláctví – čtení – učivo – Dětská literatura
anglický jazyk	domácí násilí, týrání a zneužívání dětí – učivo Rodina rasismus, xenofobie – učivo Názvy svátků ohrožování mravní výchovy mládeže
matematika	gamblerství (náhodná čísla v automatech) – učivo Číslo a početní operace ohrožování mravní výchovy dítěte (nevhodné internetové stránky) – učivo Závislosti, vztahy a práce s daty
přírodověda	tabáková a drogová závislost – učivo Přírodní společenstva
vlastivěda	vandalismus – učivo Naše vlast rasismus, xenofobie – učivo Okolní krajina týrání dětí – učivo Minulost a současnost v našem životě
výtvarná výchova	abúzus tabáku, marihuany – učivo Kresba rostlin
hudební výchova	poruchy příjmu potravy (ideál krásné postavy) – učivo Pohybové vyjádření hudby
informatika	virtuální drogy-netolismus – učivo Vyhledávání informací a komunikace
pracovní činnosti	domácí násilí – učivo Pracovní pomůcky

tělesná výchova	kouření – učivo Základní hygiena v tělesné výchově drogy (doping) – vztah ke sportu prevence alkoholismu – výchova cyklisty
<u>5. třída:</u>	
český jazyk	ohrožování mravní výchovy dětí – čtení – učivo Bajky náboženský extremismus – sloh – učivo Tradice a zvyky kriminalita, delikvence – sloh – učivo rozvoj slovní zásoby záškoláctví, šikana, rasismus, domácí násilí, týrání a zneužívání dětí – čtení – učivo Film, divadlo, rozhlas
anglický jazyk	netolismus, gambling, kriminalita, delikvence, záškoláctví, domácí násilí, týrání a zneužívání dětí, náboženský extremismus – učivo Moje zájmy a záliby ve volném čase
matematika	kriminalita, delikvence, vandalismus – učivo Závislosti, vztahy a práce s daty
přírodověda	netolismus, virtuální drogy – učivo Nestandardní aplikační úlohy vandalismus, kriminalita – učivo Příroda a její ochrana rasismus, xenofobie, šikana – učivo odlišnost člověka od ostatních živočichů poruchy příjmu potravy – učivo Soustava trávicí HIV/ AIDS – učivo Partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy domácí násilí, týrání a zneužívání dětí, abúzus na návykové látky – učivo Člověk a jeho prostředí vandalismus, kriminalita, delikvence – učivo Člověk a přírodní zdroje, Třídění živočichů
Vlastivěda	šikana, rasismus, xenofobie, náboženský extremismus, ohrožování mravní výchovy dětí – učivo Evropa
tělesná výchova	vandalismus – učivo Naše modrá planeta abúzus tabáku a alkoholu – učivo Základy hygieny v tělesné výchově netolismus, gambling, virtuální drogy – učivo Zdravotně zaměřené činnosti šikana – tělocvičné pojmy, sportovní hry rasismus – zásady chování a jednání doping – učivo Vztah ke sportu
pracovní činnosti	vandalismus, rasismus – učivo Konstrukční činnosti abúzus marihuany – učivo Pěstování rostlin poruchy příjmu potravy – učivo Příprava pokrmů

2. stupeň

český jazyk	<u>6. třída</u> – anorexie, bulimie – učivo Jazyk a jeho útvary (jazykové příručky) rasismus, xenofobie, vandalismus, netolismus – učivo všeobecné větné rozbory náboženské vyznání – dopis – Velikonoce <u>7. třída</u> – návykové látky, xenofobie, rasismus – učivo Význam slov
-------------	---

	<p>slova Přejatá netolismus, vandalismus, šikana, záškoláctví – učivo všeobecné větné rozборы netolismus – učivo Vypravování <u>8. třída</u> – zdravý životní styl – učivo Stavba souvětí xenofobie, rasismus, intolerance – učivo Slova přejatá netolismus – učivo Výklad vandalismus – učivo Úvaha náboženský extremismus – učivo Setkání se starší literaturou <u>9. třída</u> – návykové látky – učivo Pravopis jmen netolismus, xenofobie, rasismus, vandalismus – učivo Význam slova kriminalita, rizikový sex, záškoláctví, šikana, anorexie – všeobecné větné rozборы</p>
anglický jazyk	<p><u>6. třída</u> – rasismus, xenofobie, záškoláctví – učivo tvaroslovné <u>7. třída</u> – poruchy příjmu potravy, šikana, kriminalita – učivo tvaroslovné <u>8. třída</u> - netolismus (virtuální drogy), kriminalita, ohrožování mravní výchovy mládeže – učivo tvaroslovné <u>9. třída</u> – šikana, abúzus-alkohol, drogy, tabák – učivo tvaroslovné</p>
matematika	<p><u>6. třída</u> – záškoláctví – učivo Desetinná čísla domácí násilí – učivo Krychle, kvádr <u>7. třída</u> – kouření učivo Poměr drogy – učivo Procenta vandalismus – učivo Osová souměrnost <u>8. třída</u> – vandalismus – učivo Středová souměrnost alkohol – učivo Rovnice <u>9. třída</u> – alkohol – učivo Soustava lineárních rovnic kriminalita – učivo Závislost a data</p>
dějepis	<p><u>6. třída</u> – alkoholismus, užívání přírodních drog – učivo Řecko <u>8. třída</u> – šikana, abúzus-alkohol, drogy – učivo Národní obrození <u>9. třída</u> – abúzus-alkohol, drogy, omezování lidských práv – učivo Dějiny 1945 - Současnost</p>
zeměpis	<p><u>6. třída</u> – drogy, šikana – učivo Jak žijí lidé na Zemi <u>7. třída</u> – alkohol, drogy, šikana, PC – učivo Zeměpis světadílů <u>8. třída</u> – drogy a alkohol – učivo Česká republika na mapě Evropy <u>9. třída</u> – drogy, alkohol, šikana – učivo Politická mapa dnešního světa šikana – učivo Hospodářství, Kraje ČR</p>
fyzika	<p><u>6. třída</u> – domácí násilí – učivo Síla <u>8. třída</u> – nadužívání extáze – učivo Energie</p>
chemie	<p><u>9. třída</u> – abúzus alkoholu, domácí násilí – učivo Deriváty uhlovodíku poruchy příjmu potravy – učivo Přírodní látky zdravá výživa – učivo Potravní řetězec abúzus marihuany, extáze, pervitinu, heroinu – učivo Chemie a společnost</p>
přírodopis	<p><u>6. třída</u> – drogy – učivo Jednobuněčné organismy (lysohlávky) <u>8. třída</u> – alkohol – učivo Soustava vylučovací návykové látky – učivo Nervová soustava návykové látky, kouření, alkoholismus, dogy – učivo Člověk a zdraví</p>
občanská výchova	<p><u>6. třída</u> – domácí násilí, ohrožování mravní výchovy mládeže – učivo –</p>

	<p>Rodina šikana, kriminalita mládeže – učivo Miniúvod do lidských práv <u>7. třída</u> – rasismus, xenofobie – učivo Slušnost pro každý den kriminalita mládeže – učivo Majetek, trh šikana, rasismus, xenofobie – učivo Lidská práva domácí násilí, netolismus, alkoholismus, závislost, nebezpečí internetu – učivo Člověk, společnost, morálka <u>8. třída</u> – tolerance, rasismus, xenofobie – učivo Jak prožívám své city kriminalita mládeže – učivo Člověk ve společnosti <u>9. třída</u> – rasismus, xenofobie, šikana – učivo Člověk a pracovní život kriminalita mládeže – učivo Občan a právo</p>
rodinná výchova	<p><u>7. třída</u> - prevence agresivity a násilí, prevence majetkové trestné činnosti, osobní bezpečí – prevence, zneužívání dětí – učivo Vztahy mezi lidmi, Rodina a domov respektování potřeb handicapovaných, prevence agresivního chování – učivo Člověk ve zdraví a nemoci osobní bezpečí, prevence patologických jevů v sexuální oblasti- učivo Osobní bezpečí prevence šíření a užívání omamných a psychotropních látek – učivo Bezpečnost, Násilí v sexualitě prevence poruch přijímání potravy – učivo Zdravá výživa prevence sexuálního násilí – učivo Sexuální výchova prevence zneužívání omamných a psychotropních látek – učivo Prevence zneužívání návykových látek <u>8. třída</u> - prevence rizikových jevů v sexuální oblasti – učivo Hledání partnera motivace, prevence užívání omamných a psychotropních látek prevence nemocí, nezdravého životního stylu – učivo Zdraví prevence manipulace lidmi, zdravý životní styl – učivo Zdravá výživa prevence zneužívání omamných a psychotropních látek a jejich vliv na společnost – učivo Zneužívání návykových látek prevence nevhodného společenského chování – učivo Nebezpečí kolem nás <u>9. třída</u> - osobní bezpečnost, profilování zájmů, zaměření, vhodné chování, prevence šikany, negativních společenských jevů (týrání, násilí) pravidla společenského chování, prevence intolerance, agresivního chování prevence domácího násilí – učivo Rodina prevence sexuálně přenosných chorob – učivo Člověk ve zdraví a nemoci prevence poruch přijímání potravy, nezdravé výživy – učivo Zdravá výživa prevence zneužívání omamných a psychotropních látek a jejich vliv na společnost – učivo Prevence zneužívání návykových látek varování před manipulativními vlivy médií – prevence – osobní bezpečí – učivo Společnost a násilí prevence sexuálně přenosných chorob, prevence civilizačních chorob, nevhodného trávení volného času, nechtěného otěhotnění –</p>

	učivo Sexualita
hudební výchova	<u>6. třída</u> – alkohol, cigarety – učivo o regionálních písních – burzy, trhy náboženský extremismus – učivo o vzniku křesťanství
	<u>8. třída</u> – kouření – učivo G. Sandová + F. Chopin
	<u>9. třída</u> – netolismus, virtuální drogy – učivo o populární hudbě
výtvarná výchova	<u>6. třída</u> – šikana, vztahy ve třídě – učivo Kresebné studie vandalismus – učivo Malba rasismus – učivo Nauka o perspektivě domácí násilí – učivo Lidové umění
	<u>7. třída</u> – vztahy ve třídě, šikana – učivo Prvky vizuálně obrazného vyjádření vandalismus – učivo Barevné vyjádření kriminalita – učivo Lidská figura návykové látky, automaty, PC – učivo Lidská postava v pohybu rasismus – učivo Plastické vytváření
	<u>8. třída</u> – šikana, vztahy ve třídě – učivo Zdokonalení techniky kresby rasismus – učivo Umělecké cítění kriminalita – učivo Objemové vyjádření námětu vandalismus – učivo Kašírování
	<u>9. třída</u> – šikana, vztahy ve třídě – učivo Techniky vandalismus – učivo Linoryt návykové látky, automaty, PC – učivo Prostorová tvorba
informatika	<u>6. třída</u> - Ohrožování mravní výchovy mládeže, týrání a zneužívání dětí – učivo Vyhledávání informací a komunikace
tělesná výchova	<u>6. třída</u> – šikana, doping, alkohol – učivo Sportovní hry <u>7. třída</u> – PC, alkohol – učivo Akrobacie šikana- učivo Košíková, odbíjená, futsal doping – učivo Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech
	<u>8. třída</u> – alkohol, drogy, doping – učivo Gymnastika
	<u>9. třída</u> – alkohol, drogy, šikana, doping – učivo Míčové hry
pracovní činnosti	<u>6. třída</u> – vandalismus – učivo Pracovní pomůcky šikana a vztahy v kolektivu – učivo Bezpečnost práce vandalismus – vybavení kuchyně poruchy příjmu potravy – Zdravý životní styl – učivo Potraviny
	<u>7. třída</u> – vandalismus, šikana – učivo Organizace a bezpečnost práce poruchy příjmu potravy – Zdravý životní styl – učivo Potraviny
	<u>8. třída</u> – analýza osobnosti a návykové látky, hraní na PC, automaty – učivo Volba profesní orientace ekonomika a kriminalita – učivo Finance návykové látky – učivo Léčivé rostliny, koření
	<u>9. třídy</u> – vandalismus – práce s laboratorní technikou – učivo Zásady bezpečné práce užívání návykových látek – abúzus alkohol, drogy – učivo Organické látky poruchy příjmu potravy, potravní řetězce, zdravá výživa – učivo Přírodní látky

3.3. Usměrnění žáků v oblasti trávení volného času

Bude realizováno v rámci působení zájmových útvarů vedených pedagogickými pracovníky školy. V tomto školním roce to budou:

Název kroužku	Vyučující	Aprobace
Dopravní kroužek	Mgr. Šárka Vavrošová	Př, CH
Kroužek Aj	Mgr. Tereza Krčíková	Aj, Vv
Kroužek Aj	Mgr. Markéta Pinkavová	NŠ
Matematický kroužek	Mgr. Katarína Uhrová	M, Ch
Mediální tvorba	Mgr. Radka Dluhošová	D, Ov
Plavání	Mgr. Hana Barabaszová, Martina Netková	NŠ
Plavání	Mgr. Danuše Baniová, Alexandra Drábková	NŠ
Plavání	Mgr. Martin Ott	M, F
Reedukační péče	Mgr. Helena Oršulíková	NŠ
Reedukační péče	Mgr. Danuše Baniová	NŠ
Reedukační péče	Mgr. Hana Radová	NŠ
Sportovní kroužek	Mgr. Helena Oršulíková	NŠ
Hra na flétnu	Alexandra Drábková	
Kroužek Aj	Martina Netková	

4. Spolupráce s pedagogickým sborem

Předpokladem naplňování cílů v oblasti prevence je pedagog vzdělaný, kvalifikovaný, komunikativně, psychologicky a speciálně pedagogicky vybavený. Svou osobností se pozitivně podílí na vývoji sebeuvědomění žáka a je schopen vyučovat za aktivní účasti dětí.

Zvyšování odolnosti dětí a mládeže proti rizikovým projevům chování vyžaduje systémovou a koordinovanou přípravu realizátorů preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních.

Zaměříme se na tyto úkoly:

- seznámení vyučujících s Minimálním preventivním programem –
- seznámení vyučujících s MP MŠMT ČR k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j.: 24-246/2008-6 – září 2009
- seznámit pedagogické pracovníky s informací MŠMT ČR č. j.: 25 884/2003-24 Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané – září 2009
- proškolení v problematice „Jak řešit případy související s užíváním návykových látek v prostředí škol a školských zařízení“ – MP MŠMT ČR č. j.: 20006/2007-51–

- připomenout další metodické pokyny a Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu
- ohlašovací povinnosti a podezření z domácího násilí
- seznámení s agendou problémových žáků
1. třídnická hodina na téma Volba třídní samosprávy a prevence šikany; seznámit žáky s krizovým plánem proti šikaně
- důraz zaměřit na vytváření dobrých vztahů v třídních kolektivech, zabývat se vztahy v třídních kolektivech, zaměřit se na oblast komunikace mezi žáky
- pedagogický pracovník musí šikanování mezi žáky předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé oběti šikanování poskytnout okamžitou pomoc
- pedagogičtí pracovníci vedou důsledně a systematicky žáky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka, pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka
- řešení záškoláctví – důslednost TU, spolupráce se ŠMP, s rodiči, ÚMObem,
- účast ŠMP na schůzkách MS a PK OV, RV, tematické plány dle ročníků
- osobní příklad žákům, budování vzájemné důvěry mezi učitelem a žákem, žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby
- učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog
- učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka
- při řešení problému je učitel otevřen komunikaci s žákem, rodičem, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, školním metodikem prevence, PPP, dalšími odbornými institucemi
- učitel podporuje individuální talent a zájem žáka, pomáhá žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu
- podpoření tvořivé aktivity žáků
- snaha o důvěrný vztah k dítěti, předcházet chování protestního charakteru
- spolupráce ŠMP, VP s třídními učiteli při zachycování varovných signálů, příprava podmínek pro integraci žáků se specifickou poruchou chování, spolupráce s poradenskými zařízeními
- vzdělávání se v oblasti prevence, samostudium
- v rámci čtyř tematických třídnických hodin se věnovat dle plánu daným tématům – viz plán
- ve vzdělávacím procesu, na akcích mimo školu a také na školních výletech využívání prvků aktivního sociálního učení.

5. Spolupráce s rodiči

Cílem Minimálního preventivního programu je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti.

Na webových stránkách školy mají rodiče možnost seznámit se se Školní preventivní strategií, Minimálním preventivním programem včetně Programu proti šikanování, činností školního metodika prevence. Průběžně budou dodávána aktuální témata týkající se rizikových projevů chování u dětí – nebezpečný internet, kouření, šikana, návykové látky...

5.1. V rámci třídních schůzek

Spolupráce s rodiči v rámci prevence rizikových projevů chování u dětí bude mít zásadní význam ve své úvodní podobě na plenárním zasedání a třídních schůzkách. Zde budou rodiče seznámeni prostřednictvím třídních učitelů svých dětí zejména s oblastí prevence užívání návykových látek, netolismu, vandalismu, záškoláctví a šikanování, kde budou seznámeni s Programem školy proti šikanování (součást MPP), jehož součástí je krizový plán, který eliminuje či minimalizuje škody v případě, že k šikanování ve školním prostředí dojde. Pro rodiče žáků 7. tříd proběhne beseda s OMPA Bc. T. Veličkou na téma šikana, pro rodiče žáků 9. tříd beseda na téma nahrávání na mobilní telefony.

Učitelé zdůrazní následující skutečnosti:

- právě rodina nejvíce přispívá k osobnostnímu a sociálnímu rozvoji dítěte
- jaký vliv má rodinné prostředí na rozvoj osobnosti dítěte jak v rodině úplné, tak v rodině neúplné
- jak důležitý je zájem rodičů o činnost jejich dítěte ve volném čase
- jak podstatné je znát prostředí (kamarády, spolužáky), s nimiž tento čas jejich dítětráví
- jaký je hodnotový žebříček dítěte, zda a proč se mění
- co dělat v případě, když se dozvedí o šikanování
- jak poznat, že dítě užívá návykové látky
- jak reagovat na dítě pod vlivem drogy
- jak je nutné a potřebné vytvářet harmonický vztah mezi rodinou a školou, jejich vzájemný kontakt.

Spolu s těmito úvodními informacemi budou rodiče seznámeni i se Školním řádem v souvislosti s touto problematikou. Tak se rodiče dozví o tom, že i škola má svou preventivní strategii, která je také umístěna na webových stránkách školy stejně jako možné postupy při zjištění sledovaných negativních jevů. Že všichni pedagogové jsou si vědomi závažnosti těchto negativních jevů, i jaké je stanovisko vedení školy k jejich eventuálnímu výskytu, jakým způsobem bude tento problém řešit, včetně stupně kázeňského opatření.

5.2. V rámci konzultačních hodin

Při náznacích výskytu negativního jevu u žáka budou rodiče zváni k pohovorům v rámci konzultačních dnů s třídním učitelem, výchovnou poradkyní, školním metodikem prevence, eventuálně se zástupcem vedení školy.

I sami rodiče však mohou iniciativně využít vyhlášení konzultačních dnů k otevření problému týkajícího se návykových látek a jejich dítěte.

5.3. Při individuálních pohovorech

S rodiči průkazně ohrožených žáků, se zásadou maximální diskrétnosti, povedou pedagogové individuální pohovory, z nichž následně vyplyne i konkrétní řešení jednotlivého případu. Doporučení, rada – jednotné působení na dítě. Samozřejmě bude vždy zákonný zástupce žáka včas informován.

Na základě žádosti rodičů se škola spolu s nimi obrátí o pomoc na některé z poradenských zařízení, které si zvolí sami rodiče, eventuálně vedení školy ponechá jednat jen samotné rodiče na jejich žádost. V souladu s předpisy o ochraně osobních údajů škola shromažďuje odborné zprávy a informace o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení. Zprávy jsou předávány do rukou zákonného zástupce.

5.4. Spolupráce se SRPŠ, Školskou radou, poradenská zařízení

Úzká spolupráce vedení školy se SRPŠ, Školskou radou, včetně společných akcí – společenský večírek, mikulášská nadílka, mikulášská laťka, maškarní karneval, školní hudební večery, spaní ve škole, víkendové sportovní akce, besídky školní družiny, akce pro děti mateřské školy, sběr starého papíru, sběr PET lahví a víček, exkurze, rozloučení s žáky 9. tříd atd.

Rodiče budou rovněž nasměrováni na pomoc odboru sociálně-právní ochrany dětí, pedagogicko psychologické poradny, Krizového centra pro děti a rodinu, Centra primární prevence – Renarkonu i na další odborníky z řad lékařů atd.

Problém zneužívání a distribuce tabáku, alkoholu a omamných a psychotropních látek je zveřejněn ve Školním řádu, problém šikanování v Programu proti šikanování a spolu s tím byl žákům předložen i postoj vedení školy i ostatních pedagogických pracovníků k porušení těchto bodů Školního řádu a Programu proti šikanování včetně kázeňského postihu žáků.

6. Spolupráce s jinými subjekty

V rámci primární prevence budeme úzce spolupracovat s těmito subjekty:

- s Městskou policií v Ostravě – Hrabůvce
- s Policií ČR (PČR)
- se speciálními pedagogickými centry (SPC)
- se středisky výchovné péče (SVP)
- s pracovníky pedagogicko-psychologických poraden v Ostravě – Zábřehu a v Ostravě – Porubě, spolupráce s okresním metodikem preventivních aktivit (PPP)
- s Rodinnou sociálně výchovnou poradnou jako službou Centra primární prevence Renarkon
- s odborem sociálně-právní ochrany dětí Úřadu městského obvodu Ostrava-Jih (OSPOD)
- s Krizovým centrem pro děti a rodinu
- s protidrogovými koordinátory obecních úřadů
- s pediatry, psychology, neurology
- s psychiatrickou poradnou.

7. Poradenská zařízení pro děti a rodiče

Informace pro učitele, rodiče a děti o dostupnosti a možnosti poradenských a terapeutických zařízení a linek důvěry v nejbližším okolí školy:

1. PPP, Ostrava-Poruba, Mgr. Kateřina Ciklová – OMPA, tel: 553 810 768, mobil: 607 663 746
2. Taťána Niklová – 599 445 906, SMO, tniklova@ostrava.cz, protidrogová prevence MMO
3. Středisko výchovné péče pro děti a mládež Wattova 3, Ostrava-Přívoz, tel. 596 136 804
4. Středisko výchovné péče pro děti a mládež Antošovická 258, Ostrava – Koblův, tel. 596 239 202,3
5. Krizové centrum pro děti a rodinu Veleslavínova 17, Ostrava 1, tel. 596 123 525, 596 115 822
6. Diagnostický ústav pro mládež, SVP, Pracoviště drogových a jiných závislostí (chl. 14-18) Škrobálkova 16/206, Ostrava – Kunčičky, tel. 596 237 196,97
7. Diagnostický ústav pro mládež s detašovaným pracovištěm střediska prevence drogových závislostí pro dívky nad 15 let, Pracoviště drogových a jiných závislostí Zákrejsova 32, Ostrava – Přívoz, tel. 596 134 089

8. Dětský diagnostický ústav, Šunychl 463, Bohumín, tel. 596 013 711, 596 015 791
9. Renarkon, o.p.s., Mariánskohorská 29/1328, Moravská Ostrava, (596 638 806, 724 148 895)
10. Linka bezpečí: 800 155 555, 116 111
11. Linka důvěry, Kounicova 8, Ostrava, tel. 596 618 908
12. Linka vzkaz domů: 800 111 113 – z pevné linky bezplatná, 724 727 777 – z mobilu (tarif dle operátora)
13. Psychiatricko-psychologická ambulance pro děti, Na Hradbách 4, Ostrava, tel. 596 127 612
14. ÚMOB Ostrava – Jih, tel. 599 430 405, oddělení sociální prevence
15. Obvodní oddělení PČR, Hrabůvka (pobočka Ostrava), tel. 974 728 401
16. (Policie ČR-Toxi Team, tel. 974 725 460)
17. Středisko dětí a mládeže Michala Magone, V. Košáře 12a, Ostrava – Dubina, tel. 599 527 250.

V Ostravě dne 26. 9. 2012

Schválil: Mgr. Rostislav Pytlík
Ředitel školy

Zpracovala: Mgr. Radka Dluhošová
školní metodik prevence